

Сподівання "користувачів України", що змінивши закон про вибори народних депутатів, вони зможуть відтворити у Верховній Раді наступного скликання підконтрольну їм більшість, є оманливими.

Обрані у мажоритарних округах ділки будуть лояльними до влади лише доти, доки вона матиме змогу тримати баланс між забезпеченням їхніх інтересів та примусом їх таки до співпраці – баланс між пряником і батогом.

Щойно його буде порушено, обрані за новим "наперсточним" законом "мажоритарії" кинуться спродувати своїх патронів їхнім супротивникам. Навипередки з "пропорційниками". Нічого особистого – лише бізнес.

Прикладів продажності в історії представницької демократії – безліч, починаючи з часів римського сенату. Та пригадаємо лише ті, що на пам'яті в нинішнього покоління.

У березні 1990-го року за мажоритарною виборчою системою було обрано Верховну Раду УРСР, де більшість отримали номенклатурні комуністи, які були декларативно відданими власному кланові під орудою ЦК КПРС і КДБ СРСР.

Коли після спроби заколоту у серпні 1991-го центр сили у Москві втратив важелі впливу та легітимність в очах громадян, більшість тих же комуністів заходилися будувати незалежну Україну, зрадивши ідеологію, про вірність якій заявляли ще напередодні. Своя сорочка ближча до тіла.

У 1996-му році парламентська більшість, сформована на мажоритарних виборах адміністрацією президента Леоніда Кучми, відчувши у ньому загрозу своїм інтересам і, водночас, його адміністративно-силову слабкість, зуміла згуртуватися та ухвалити Конституцію, яка обмежувала повноваження президента у порівнянні з чинним до того Конституційним договором. Гуртом і батька легше бити.

У 2004 парламент було сформовано вже на пропорційній основі. Значна частина депутатів, яка потрапила до нього за сприяння адміністрації Кучми та прем'єра Януковича, вчасно зорієнтувалася та перейшла на бік своїх учорашніх опонентів, бо тих потужно підтримував Майдан.

Ці депутати 27-го листопада проголосували за визнання підсумків виборів, відповідно до яких президентом оголошувався Янукович, – недійсними, та за висловлення недовіри ЦВК, відкривши у такий спосіб шлях до президентства Ющенку.

Життєву філософію горезвісних "тушок", чиїми голосами нещодавно схвалено і той новий виборчий закон, і ратифіковано Харківські угоди, і "не декриміналізовано" карних

статей "імені Юлії Тимошенко" так само можна віддзеркалити у популярному серед українських політиків вислові з кінофільму "Гараж": "вчасно зрадити – це не зрадити, а передбачити".

Симуляція плюс імітація

Нині центр сили на Банковій натхненно займається самодеструкцією. Вона має місце не лише через інтелектуальну, організаційну та етичну неспроможність високопоставлених співробітників виконавчого апарату, чи через їхню паніку від усвідомлення неминучості політичної поразки.

Першопричина втрати Банковою суспільного впливу у тому, що, здавалося б, навпаки – мало її посилити. У поверненні до "монархічної" Конституції в редакції 1996-го року. Власне, не у самому наборі президентських повноважень, а у тому, що їх було "реставровано" шляхом рішення Конституційного суду.

Відтоді джерелом конституційних повноважень усіх гілок влади є не рішення суверена – народу, який здійснює право на владу через свій вищий представницький орган – Верховну Раду, а суду.

Влада, що не має своїм джерелом суверена та взагалі не користується підтримкою громадян, є нелегітимною, незаконною, узурпованою, скороминущою, окупаційною і так далі.

Добрі в нас порядки – хабарі й нестатки.

Здавалося б, що така влада має бути просто ідеальним спаринг-партнером для перемоги опозиції, але у її пересвареному таборі лише балакають про боротьбу з "окупаційним режимом", водночас всіляко йому підігруючи, як це трапилося із горезвісним новим виборчим законом.

Саме завдяки угодовству парламентської опозиції суспільство позбавлене можливості легітимно змінити владу. Тому збільшується кількість суспільних груп, які беруть участь в акціях протесту.

Вуличні сутички протестуючих з владою, вперше за всю історію сучасної України, позначилися справжніми трагедіями. Водночас зростає і число теле-політиків, які намагаються скористатися енергетикою незадоволення аби вийти на нову політичну орбіту.

Ці кумедні персонажі видираються на джипи, що, ймовірно, видаються їм революційними панцерниками, аби опинитися у перших – телегенічних – лавах протестуючих і створити у своїх спонсорів (нерідко з табору тієї ж влади) ілюзію, що саме вони є лідерами революційних порухів.

Задля цього вони також водять попід парламентом пристарілих корівчин або

розвішують на дверях установ дурнуваті таблички про "зачинення влади на переоблік". Симуляція "опозиціонерами" політичної діяльності цілком гідна імітації владою діяльності державної. Яке їхало, таке й здибало.

Нещодавно проголошена формула: "хто не з опозицією, той з Януковичем" – правильна. Була б. Якби діяла і її невід'ємна симетрична – діалектична частина: "хто не з Януковичем, той з опозицією".

Але ж рівень довіри до опозиції ледь трохи перевищує довіру владі. Так зване "болото противсіхів" незабаром становитиме суспільну більшість. Тому у законі про вибори завбачливо скасували можливість громадянина висловити недовіру усім запропонованим йому на вибір кандидатам та партіям.

В іншому разі, парламент, на виборах якого більшість громадян були б проти нього, виявився б нелегітимним в країні та поза її межами.

Дивно, що парламентарії зараз не додумалися заборонити публікації підсумків соціологічних досліджень щодо довіри владним інституціям, бо своїм ставленням не лише до представницьких установ, а і правоохоронної та виконавчої влади громадяни давно делегітимізували державу загалом.

Нині об'єднана опозиція оголосила про створення робочої групи щодо погодження кандидатів від неї у мажоритарних округах. Така собі "неупереджена інспекція" якості особистостей – їхньої чесності, працездатності, безкорисливості та компетентності,..

А може лише грошовитості?

Ділки, які собі вже придивилися округи, не стоятимуть у черзі за "сертифікатом окружної придатності". Він не коштуватиме заплачених за нього грошей саме через моральну сумнівність для виборців цієї "пробірної палати".

Вона складатиметься з тих самих політиків та їхніх посіпак, які натхненно замурували своїми корупцією та некомпетентністю вікно можливостей, відкрите для України Майданом.

Грантоїдська громадськість також заметушилася, своєю чергою оголосивши про намір фільтрувати політичний базар. Натє і нашій глечик,.. або дайте – не минайте!

Мотивації до політичної діяльності в опозиціонерів ті самі, що і у влади – здирницьке марнославство, або марнославне здирництво.

Опозиція, перш ніж під килимом узгоджувати кандидатури у мажоритарних округах, мала б гласно, наприклад, із застосуванням трансляції в Інтернеті, провести серію круглих столів щодо плану дій в усіх сегментах суспільного буття – від енергетики до культури. Спочатку, панове, програма – міністерські крісла та мандати потім!

Спільна програма означає і єдину партію, що піде на вибори. Не набір тоталітарних сект одного лідера, а політичну партію. Інші партії мають бути списані в архів разом із їхніми брендовими обличчями. Цього не відбудеться через вже згадуване марнославство зі здирництвом.

Телегенічні телята

Малій дитині, або принаймні просунутому студенту зрозуміло, що слід робити за обставин, у яких опинилася Україна. Перш за все країна потребує інноваційної Конституції. Нинішня, побудована на архаїчних способах здійснення влади, є застарілою, але серед діючих політичних суб'єктів України відсутній той, який здатний виконати це завдання. Нашому б теляті...

В теле-політиків (інших "телят з телицями" просто немає) взагалі відсутнє уявлення про сучасні напрямки розвитку способів співорганізації суспільного буття. Йдеться про цифрові технології надання владних послуг та здійснення владних повноважень.

Мають бути конституйовані: права на цифрову рівність – рівний доступ до інформації, механізми он-лайн демократії, нові стандарти дотримання умов приватності в інформаційному суспільстві і ще багато нових явищ, які об'єктивно являють собою середовище існування людини у сучасному світі.

Наукові дослідження, які дали б змогу вивчити нові обставини буття та спроектувати сучасні механізми влади, слід зробити основним змістом і предметом політичної діяльності.

Зрозуміло, що реалізація таких проектів не для нинішніх українських політиків, а нових це задушливе середовище інстинктивно нищитиме на злеті. Сам не гам, та й іншому не дам.

Схоже, що ані створити дієздатного суб'єкта інноваційної політики, ані легітимно перейти до інноваційної моделі влади суспільству не вдасться. Пакі й пакі повторимо, що у цій ситуації непересічною є роль парламентської опозиції, яка, "освятивши" своїми голосами виборчий закон, унеможливила ротацію політиків і тим зробила незворотнім процес деградації української політичної системи – державності, себто.

За списками та в округах виборцеві запропонують ті самі, хіба трохи розжирілі, обличчя, що й 5-10 років тому. Найбільше нових персонажів побачимо... Правильно: у списку Партії регіонів та серед "незалежних", підпільних себто, її кандидатів в округах.

Грати у наперстки з політиками суспільству вже немає жодного сенсу. То що, залишається лише сходити спіраллю деградації донизу? Не факт!

Цифрова конфедерація

Рух у процесі відшарування політикуму від суспільства слід зробити обопільним.

Політики, продукуючи лише корупцію, некомпетентність та інші численні небезпеки для громадян, свою "точку неповернення" вже проминули. Брехнею світ пройдеш – назад не повернешся.

Для України нині є актуальним створення цифрової конфедерації суспільних суб'єктів – громадських організацій, ЗМІ, інтелектуальних центрів, окремих громадян, що намагаються діяти у різних площинах суспільного буття.

Технологічною платформою цієї конфедерації могла б бути вже існуюча, або спеціально для того створена, соціальна мережа. Такі спроби вже робляться, але наразі ще не дали вагомих суспільних результатів.

Причини цього також підлягають вивченню, щоб зрештою подолати неспроможність громадянського суспільства у протистоянні з "користувачами України".

Частину з цих причин можна окреслити вже зараз: намагання будувати старомодні ієрархічні організації замість мережевих; дріб'язкова конкуренція за увагу грантодавців та ЗМІ; інтелектуальний авторитаризм лідерів-спонсорів, фактичних їхніх власників; а головне – відсутність чітких уявлень про мету заради якої ті організації створено.

Діяльність задля діяльності. Не наздогнати, то хоча б зігритися, або ще гірше: як не з'їсти, то бодай понадкушувати!

Минеться. В наступних поколіннях. Якщо країна до того не загнеться.

Наступним кроком після створення цифрової конфедерації має бути розробка технологій цифрової фіксації громадянства. Паперовий паспорт, так само як і біометричний, є учорашнім днем. Документ про громадянство має являти собою комбінований електронний пристрій із функціями мінікомп'ютера та телефону.

До нього з народження громадянина вносяться його персональні данні, які дублюються на спеціальному державному сервері. Данні поділяються на публічні – ім'я та прізвище, дата народження, офіційне фото, та приватні – медичні показники, наприклад.

Із дорослішанням людини до електронного паспорта має вноситися інформація про освіту, водійські права, права власності тощо. Ідентифікаційний номер водночас має бути довічним номером мобільного телефону громадянина, з якого він може звертатися до державних установ з будь-якої точки Землі.

Так само кожному для комунікації з державними установами та іншим суб'єктами має надаватися і персональна довічна адреса державної електронної пошти. Через неї громадянин матиме змогу отримувати усю необхідну йому інформацію щодо функціонування державних установ, брати участь у виборах і референдумах, давати розпорядження про спрямування частки сплачених ним податків на конкретні соціальні проекти.

Пропоновані технології не є фантастикою. Цього року в Ісландії було проведено фактично он-лайн написання нової конституції краниусіма бажаними громадянами. А приватні корпорації давно вже використовують мережу задля прийняття стратегічних рішень якомога більшою кількістю зацікавлених та компетентних осіб.

Слід законодавчо запровадити "презумпцію законності підприємництва". Надання послуг, виробництво товарів є законним беззастережно і не може бути припинено. Слід започаткувати та безупинно розширювати список видів прибуткової діяльності, які взагалі не потребують жодних дозволів.

Обмеження мають стосуватися лише завдання шкоди здоров'ю, загрози життю, шкоді довкіллю та історико-культурній спадщині. Більшість видів тіньової економічної діяльності – від торгівлі картоплею з землі до репетиторства – мають бути оголошені законними беззастережно, а їхнє оподаткування заборонене.

Контроль якості товарів та послуг то клопіт споживача, а не держави, бо остання за хабарі усе одно сертифікує. Хоч "дідька лисого".

Слід зрештою навчитися поважати людей, які замість стояння під держустановами з вимогами пільг, самі працюють та іншим дають заробити.

***

Активізація в Україні протестів пільговиків, фермерів, підприємців, студентів та інших категорій громадян вимагає формулювання позитивної частини порядку денного майбутньої революції. З негативною бо усе зрозуміло: "геть, ганьба, усе нагробане націоналізувати" і, звісно, що люстрація за формальною ознакою належності до усіх колишніх влад – "народні депутати" та "високі бюрократи".

Костянтин Матвієнко, [Українська правда](#)